

[Gert Petersen]

fodnote. Selvfølgelig er det bedst, hvis Danmark vinder og vort standpunkt bliver det, som præger kommunikation, men kan det ikke lade sig gøre, så mener vi, at Danmarks holdning må komme til udtryk i et forbehold, i en fodnote.

Men så til det spørgsmål, der kaster, synes jeg, en stor skygge ind over denne debat: Danmarks atomvåbenfrihed i fredstid. Den omstændighed, at et flertal har ønsket at understrege denne politik, har åbenbart ført til udenlandsk pres på Danmark, og det er dybt bekymrende både aktuelt og principielt.

Først om det aktuelle. At den danske atomvåbenfrihed også gælder de danske havne, er fastslået af daværende statsminister Krag den 29. maj 1963. Han gjorde dette ganske klart i et svar til daværende SF-folketingsmedlem Otto Mathiasen og tilføjede yderligere, at de øvrige NATO-lande var bekendt med den danske holdning, også hvad danske havne og farvande angik. Man ville ikke have atomvåben her, og det eneste nye, som er kommet ind i debatten, er, at denne holdning eksplicit skal meddeles krigsskibe, der ønsker at anløbe danske havne.

Socialistisk Folkeparti havde ønsket en egentlig garanti i den forstand, at skibsscheferne skulle erklære, at de ikke havde atomvåben om bord, men o.k. vi accepterer, at man nøjes med, at den danske holdning klart bliver meddelt, men altså meddelt hver enkelt skibschef.

Vi hører to begrundelser for, at denne klargørelse af vor traditionelle holdning er så forfærdelig. Den første er, at vi derved antyder mistillid til vore allierede. Må jeg sige, at det lyder som en dårlig vittighed. Enhver revisor vil sige, at tillid er godt, men kontrol er bedre, selv blandt gode forretningsvenner. Og her er ikke engang tale om kontrol, desværre. Det burde der være.

Den anden begrundelse forekommer mig absurd. Den går ud på, at USA og England ikke vil have, at modparten skal vide, om der findes eller ikke findes atomvåben om bord på bestemte skibe; men hvis de to stater, som skiftende regeringer har påstået, virkelig har respekteret Danmarks holdning, altså, at der ikke måtte gå skibe ind med atomvåben om bord, jamen så har russerne da kunnet sidde og notere for hvert eneste krigsskib, der anløb dansk havn, at det måtte være et krigsskib uden atomvåben om bord. Så har man jo meddelt det på den måde.

Der er altså ikke tale om nogen ny situation i den henseende, medmindre vi hidtil er blevet ført bag lyset og der faktisk har været atomvåben om bord på nogle af disse skibe trods tilidsfulde erklæringer fra skiftende danske regeringer. Og jeg har svært ved at forklare al denne hurlumhej uden at inddrage denne mistanke. For sagen er jo, at de færreste stater og heller ikke vore allierede bryder sig om at lyve direkte, og det bliver de nødt til, hvis de går i havn på trods af en direkte dansk tilkendegivelse til skibene individuelt om, at de ikke må have atomvåben om bord.

Så til det mere principielle. Jeg finder det afgørende, at Danmark står fast i denne sag – der jo godt nok ligner en storm i et glas vand, men som de to stærkeste NATO-magter har gjort til en storm i verdenshavet – for det første fordi det drejer sig om vores troværdighed, ikke over for en snæver gruppe af lande, men over for hele verden. Er Danmark atomvåbenfrit i fredstid, eller er vi ikke? Vi har sagt, at vi er det. Skiftende regeringer har understreget, at det også gælder vore havne. Hvis vi giver efter for et stormagtspres med de anførte begrundelser, vil ingen tro på disse erklæringer længere.

For det andet fordi det drejer sig om vores selvstændighed. Det er blevet sagt talrige gange, og jeg har også selv sagt det, at modsat EF-medlemskabet betyder NATO-medlemskabet ikke suverænitetsafgivelse, men hvis pression fra store lande i NATO nu skal til at bestemme Danmarks atomvåbenpolitik, så er der tale om en reel suverænitetsafgivelse. Kan en klar dansk afvisning af atombevæbnede krigsskibe i danske havne – og det er jo en afvisning, der også vil gælde sovjetiske krigsskibe, hvis afspændingen kommer så vidt, at de indbydes til at aflægge høflighedsbesøg i en dansk havn – føre til et brud med NATO, eksklusion af NATO, eller hvad ved jeg?

De, der antyder den slags, har glemt, hvordan Atlantpagttraktaten er udformet, af den enkle årsag, at vi i de forløbne 38 år har oplevet en faktisk udvikling, der går langt ud over, hvad selve traktaten forpligter os til. Lad mig bare nævne en enkelt ting fra forarbejderne, en depeche fra daværende udenrigsminister Gustav Rasmussen, optrykt i Udenrigsministeriets Gråbog, bind II, side 111, om hans forhandling med USA's ledere i marts 1949. Her siger han bl.a., at den nordatlantiske traktat ikke for-